Lausuntopyyntö: **HE 45/2025 vp**

Suomen vetyklusterin lausunto eduskunnan talousvaliokunnalle –

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta

Suomen Vetyklusteri kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa eduskunnan talousvaliokunnalle hallituksen esityksestä sähkömarkkinalain ja maakaasumarkkinalain 12 ja 96 §:n muuttamisesta.

Suomen Vetyklusteri on lähes sadan yrityksen ja viiden toimialaliiton vuonna 2021 perustama yhteenliittymä, joka edistää Suomen puhdasta siirtymää ja vetytalouden kehittymistä Suomessa. Kotimaisella vetyarvoketjulla on mahdollisuus saavuttaa vuoteen 2035 mennessä jopa 13 %:n osuus suomalaisesta BKT:stä ja luoda samalla 115 000 työpaikkaa. Arvoketjun tuottama vuosittainen arvo vuonna 2035 on jopa 34 miljardia euroa. (Lähde: Vetyklusterin Strategiaselvitys).

Lakiehdotuksessa ehdotetut muutokset sähkömarkkinalakiin ovat kannatettavia ja tulevat parantamaan vetyhankkeiden toteutettavuutta. Lain päivityksen ansiosta Suomen kilpailuasema kansainvälisessä vertailussa paranisi merkittävästi.

Arviomme mukaan muutokset mahdollistavat vedyn tuotantolaitoksen yhdistämisen erillisellä linjalla suoraan esimerkiksi uusiutuvan sähkön tuotantoon uusiutuvan energian direktiivin RFNBO-tuotantoa koskevan delegoidun säädöksen ((EU) 2023/1184) 3 artiklan edellyttämällä tavalla. Kahden megavolttiampeerin kapasiteettirajan poistamisella mahdollistetaan puhtaan siirtymän investoinnit, joissa vedyn tuotanto on avainasemassa. Tässä yhteydessä mahdollisuus kuljettaa sähkö vedyn jatkojalostusprosessien tarpeisiin on myös mielestämme huomioitu.

Uusi ehdotettu 4 a § (Sähköverkkotoiminnan luvanvaraisuutta koskeva ennakkotieto) on mielestämme järkevä ja tarkoituksenmukainen ehdotus. On kuitenkin tärkeää jo etupainoisesti varmistaa, että Energiaviraston resurssit tehtävän hoitamiseksi ovat riittävät, eikä ennakkotiedon antamisesta siten muodostu tulevaisuudessa pullonkaulaa, mikäli ennakkotiedon pyytämisestä muodostuisikin tavanomainen käytäntö.

Korostamme, että tämän lakimuutoksen ja muiden suunniteltujen toimenpiteiden tulisi lähtökohtaisesti mahdollistaa ja sujuvoittaa vihreän siirtymän hankkeiden tehokasta toteuttamista. Suomen talouden ja kilpailukyvyn näkökulmasta on kriittistä, että pystymme

yhdessä luomaan toimintaympäristön, joka tukee voimakkaasti uusien investointien sijoittumista Suomeen.

Erityisesti ehdotetut 20 b § ja 20 c § koskien liittymissopimuksia sekä suunnitelmat kantaverkkoyhtiön Fingridin liittymismaksu-uudistuksesta eivät saisi aiheuttaa kohtuuttomia suoria tai epäsuoria kustannuksia taikka haittaa vihreän siirtymän hankkeiden suunnitteluun tai toteutukseen.

Luonnoksen voimaantulosäännökseen liittyen pyydämme välttämään epäselviä tilanteita koskien olemassa olevaa sähkönsiirtoinfrastruktuuria ja siihen liittyviä sopimuksia, mukaan lukien tilanteita, joissa omistajuus vaihtuu. Olemassa olevan infrastruktuurin hyödyntäminen luonnoksessa tarkoitetulla tavalla sähkön siirtämiseksi vedyntuotantolaitokseen tulisi olla joka tapauksessa mahdollista, jotta vältetään turhia infrastruktuurillisia päällekkäisyyksiä. Tämä olisi tärkeää myös tehokkaan maankäytön näkökulmasta. Pyydämme varmistamaan, että lakimuutoksessa käytetyissä käsitteissä ja muotoiluissa ei jää sellaista tulkintavaraa, joka käytännössä haittaisi tai estäisi sähkön siirtämisen vedyntuotantolaitoksille tai vedyn jatkojalosteita valmistaville laitoksille teknistaloudellisesti järkevällä tavalla.

Suomen vetyklusterin puolesta

Marko Janhunen
Suomen vetyklusterin hallituksen jäsen
Gasgrid Finland Oy, yhteiskuntasuhdejohtaja
marko.janhunen@gasgrid.fi